

แนวทางการวิจารณ์และประเมินการฝึกพูดแบบเตรียมตัว

บทที่ 4 การใช้ภาษากาย

ประเด็นที่พิจารณา	ดี (เกินเกณฑ์)	พอใช้ (ผ่านเกณฑ์)	ต้องปรับปรุง (ตกเกณฑ์)
ทักษะเบื้องต้น :			
1. การแต่งกาย (เสื้อผ้า, รองเท้า, เครื่องประดับ...)	สะอาด, เรียบร้อย, สุภาพ ตามหลักสากล เหมาะสมกับตัวผู้พูด, โอกาส และสถานที่	สะอาด, เรียบร้อยพอควร ไม่ค่อยเหมาะกับโอกาสและสถานที่ แต่ยังไม่ดูโลมได้	ไม่เรียบร้อยหรือไม่สุภาพ ไม่เหมาะสมกับการปรากฏกายต่อที่ชุมชน (ดูขัดตา)
2. การเดินเข้า-ออก แทนพูด	ความเร็วพอเหมาะ, สง่าผ่าเผย, แสดงความมั่นใจสูง	ช้าหรือเร็วเกินไป, ดูสง่าพอควร, ดูไม่ค่อยมั่นใจนัก	ช้าหรือเร็วมาก, ดูไม่สง่า, สะดุดหรือทำของตกหล่น
3. การทักที่ประชุม	ทักครบถ้วน, เรียงลำดับถูกต้องตามแบบแผน	ทักมากหรือน้อยไป, เรียงลำดับการทักยังไม่ถูกต้อง	ไม่ได้ทักผู้ฟังเลยหรือทักผิดพลาดไปหมด
4. การยืนหลังแทนพูด	ยืนตัวตรง, ไม่พิงขา, มือวางแทน และแยกเท้าพองาม	โยกตัวหรือพิงขาบ้างเล็กน้อย, แยกหรือชิดเท้าเกินไป	โยกตัว/พิงขาเกือบตลอด, ยืนค่อมตัวหรือมือเท้าแทน
5. อาการประหม่า	ไม่สามารถสังเกตเห็นเลยตลอดการพูด	สังเกตเห็นในบางช่วงแต่ไม่รบกวนการพูดมากนัก	สังเกตเห็นเกือบตลอดเวลา และมีมากจนรบกวนการพูด
6. ลักษณะโครงสร้างของสุนทรพจน์	แบ่งโครงสร้างเป็นคำนำ เนื้อหา และสรุปชัดเจน, จัดเวลาให้แต่ละส่วนอย่างเหมาะสม	โครงสร้างไม่ชัดเจนแต่ยังพอจะเห็นคำนำและบทสรุป, คำนำหรือบทสรุปยาวหรือสั้นเกินไป	ไม่มีโครงสร้าง, ขาดคำนำหรือขาดบทสรุป, เป็นเรื่องเล่าไปเรื่อย ๆ คล้ายบทที่ 2
7. ประสิทธิภาพของการจัดโครงสร้างสุนทรพจน์	คำนำเร้าใจ เนื้อหาเป็นลำดับ สรุปประทับใจ และทั้ง 3 ส่วนสอดคล้อง/สัมพันธ์กัน	โครงสร้างทั้ง 3 ส่วนสอดคล้อง/สัมพันธ์กัน แต่อาจไม่เร้าใจ, ไม่เป็นลำดับ หรือไม่ประทับใจเท่าที่ควร	โครงสร้างเนื้อหาส่วนใดส่วนหนึ่งหรือทั้ง 3 ส่วนไม่สอดคล้อง/สัมพันธ์กัน, เนื้อหาสับสน ไม่เป็นลำดับ
ทักษะตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายประจำบท (ลักษณะสำคัญที่ต้องให้ความสนใจและวิจารณ์) :			
8. การเลือกเรื่องตามวัตถุประสงค์	เนื้อหาเหมาะต่อการพูดบทนี้ อย่างเห็นได้ชัด	เนื้อหาไม่ค่อยเอื้อต่อการพูดบทนี้แต่ยังพอใช้ได้	เนื้อหาไม่เอื้ออำนวยให้ฝึกใช้ทักษะตามวัตถุประสงค์บท
9. การกวาด/สบตา	ทั่วถึงทั้งห้องและตลอดเวลา, ดูเป็นธรรมชาติ	สบตาผู้ฟังตลอด แต่อาจยังไม่ทั่วถึง	ไม่ค่อยสบตา หรือมองอยู่จุดเดียว
10. ความถี่และความกลมกลืนของภาษากาย	ใช้ไม่มากไม่น้อยเกินไป, ใช้ได้เหมาะสมและเหมาะสมเจาะ, กลมกลืนดูเป็นธรรมชาติ	ใช้มากหรือน้อยเกินไป, บางครั้งไม่เหมาะสมหรือไม่พอดี, ดูไม่ค่อยเป็นธรรมชาติ	ไม่ใช้เลยหรือใช้มากจนสับสนไม่สอดคล้องกัน เนื้อหา, ดูฝืนหรือแข็ง ไม่เป็นธรรมชาติ
11. ความหลากหลายของภาษาที่ใช้	ใช้ภาษากายประกอบการพูดให้เห็นครบทุกหมวดและมีสัดส่วนที่พอเหมาะ	ใช้ให้เห็นเด่นๆ เพียงบางหมวด แต่ก็เหมาะสมกับเนื้อหาสาระที่เสนอพอควร	ใช้น้อยถึงไม่ใช้เลย หรือใช้ซ้ำๆ อยู่เพียงอย่างเดียวหรือหมวดเดียว

ประเด็นที่พิจารณา	ดี (เกินเกณฑ์)	พอใช้ (ผ่านเกณฑ์)	ต้องปรับปรุง (ตกเกณฑ์)
12. ประสิทธิภาพการใช้ภาษากาย	สามารถเน้นย้ำหรือทำให้เห็นภาพพจน์ได้ชัดเจนและสม่ำเสมอ	ไม่สม่ำเสมอ, บางครั้งให้ภาพพจน์ชัดเจน บ้างครั้งก็ไม่ชัดเจน	ไม่ใช้ หรือใช้ฟุ่มเฟือยโดยไม่สื่อความหมายอะไรเลย
13. การแสดงออกทางสีหน้า	แสดงอารมณ์ทางสีหน้าได้สอดคล้องกับเนื้อหาอย่างเหมาะสมและเหมาะสม	แสดงอารมณ์ทางสีหน้าบ้างแต่อาจมากหรือน้อยไป หรือไม่สอดคล้อง/ไม่ชัดเจน	ไม่แสดงอารมณ์ใดๆ ออกทางสีหน้าทั้งๆ ที่เนื้อหาเอื้อ
ทักษะเพิ่มเติม (พิจารณาประกอบการวิจารณ์แต่ไม่ใช่ประเด็นสำคัญตามบทพูด) :			
14. คุณภาพของเสียง	ปรับระดับท่อม-แหลม, ดัง-เบาได้สอดคล้องกับเนื้อหา	มีการปรับระดับเสียงแต่ยังไม่ค่อยสอดคล้องกับเนื้อหา	ใช้เสียงโทนเดียว, ดังหรือเบาไป เกือบตลอดการพูด
15. จังหวะของการพูด	ปรับเร็ว-ช้าได้ตามเนื้อหา, ทิ้งจังหวะหยุดและเน้นคำได้ดี	พูดเร็วคงที่ในระดับพอเหมาะ, มีหยุดและเน้นคำบ้าง	พูดเร็วมากหรือช้ามากตลอด, ทิ้งจังหวะหยุดได้ไม่ดี
16. ลักษณะการพูดและคำฟุ่มเฟือย	พูดแบบเป็นธรรมชาติ, ไม่มีคำฟุ่มเฟือยใดๆ เลย	พูดแบบท่องจำมาพูด, มีคำฟุ่มเฟือยบ้างเล็กน้อย	พูดแบบอ่านบท, เห็นคำฟุ่มเฟือยอย่างชัดเจน(มาก)
17. ความราบรื่นในการพูด	พูดพรั่งพรู, ไม่ติดขัด, ไม่ลืมน้ำคำ ไม่หยุดเฉยๆ นานๆ	พูดค่อนข้างต่อเนื่อง, ติดขัดหรือมีสะดุดบ้างเล็กน้อย	พูดไม่ต่อเนื่อง, มีสะดุดบ่อยๆ, มีนิ่งเฉยไปนานๆ
18. คำควบกล้ำ / การออกเสียง ร-ล	ออกเสียงควบกล้ำ, ร-ล ถูกต้องเกิน 90 %	ออกเสียงควบกล้ำ, ร-ล ถูกต้องระหว่าง 60 - 90%	ออกเสียงควบกล้ำ, ร-ล ถูกต้องต่ำกว่า 60 %
19. การใช้ภาษาต่างประเทศ	ใช้เฉพาะศัพท์เทคนิคโดยอธิบายทุกคำ และใช้แต่คำที่ไม่มีการแปลภาษาไทย หรือแปลไทยแล้วไม่เป็นที่รู้จัก	พูด(คำที่มีคำไทยอยู่แล้วหรือศัพท์เทคนิค)ปนอยู่บ้างเล็กน้อย บ้างครั้งไม่แปลหรือไม่อธิบายความหมาย	พูดติดปากอยู่ตลอด ทั้งที่มีคำไทยใช้ได้ หรือพูดแล้วไม่อธิบายความหมายหรือแปลเป็นภาษาไทยเลย
20. การอ้างอิงแหล่งข้อมูล	ทุกครั้งที่ยกเอาข้อมูล, คำพูด หรือบทประพันธ์ของผู้อื่นมาก็แจ้งที่มาหรือต้นตอเสมอ	แจ้งที่มาหรือต้นตอของข้อมูล คำพูด หรือบทประพันธ์ที่ยกเอามาพูดได้เป็นส่วนใหญ่	ไม่แจ้งที่มาหรือต้นตอของข้อมูล, คำพูดหรือบทประพันธ์ที่ยกเอามาพูดเลย

ประเด็นสำคัญในการพิจารณาให้ผ่านบทที่ 4

- ใช้เวลาอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด คือ ไม่มากหรือน้อยเกินกว่าช่วงบวก-ลบ 1 นาทีของเวลาที่กำหนดให้
- ต้องไม่ใช่เรื่องเล่าแต่มีลักษณะของสุนทรพจน์ คือ สังเกตเห็นส่วนคำนำ เนื้อหา และสรุป ได้อย่างชัดเจน
- ต้องใช้ภาษากายประกอบการพูดในขนาดที่พอเหมาะและมีประสิทธิภาพพอสมควร กล่าวคือ
 - 1) ภาษากายที่ใช้ต้องมากพอที่กรรมการจะสังเกตเห็นและพิจารณาทักษะการใช้ภาษากายของผู้พูดได้
 - 2) ภาษากายที่ใช้ต้องมีความสม่ำเสมอตลอดการพูด ไม่ใช่มีให้เห็นเพียงบางช่วงหรือใช้เพียงบางหมวด
 - 3) ภาษากายที่ใช้จะต้องช่วยเน้นย้ำ ให้ภาพพจน์ หรือเพิ่มน้ำหนักของคำพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - 4) ภาษากายดังกล่าวนี้ต้องมีใช้การโบกมือโบกมือไปตลอดการพูดโดยไม่ได้อธิบายความหมายใด ๆ
 - 5) ต้องไม่ใช่การสาธิตท่าทาง เช่น การรำ, การชกมวย ฯลฯ ตลอดการพูด แต่ใช้เป็นส่วนประกอบเป็นช่วงๆ ได้
- ต้องไม่เป็นการพูดแบบอ่านบทที่เขียนมาตลอดการพูด